

estudis us separi de la societat y us pligui, com á galeots á la nan, en la esclavitut dels llibres; no 'n teniu prou ab que la tirania centralisadora esterilisi totas las energúas de nostres Univrsitats; no 'n teniu prou ab que una ensenyansa apartada de la realitat y raquitica imposi sa superbiosa llureya á vostres intelligencias. Necessiteu més: anheléu més uniformisme, més divorci de la realitat, més imposicions, més lluyeres: desitjéu constituhirvos en casta: voléu un uiforme.

Y, al volerlo, no heu tingut prou valentia pera préndel lliurament: heu pregat humils al Govern que us l'imposi. Curiós fenomen de teralogia social: una classe demanant al Estat la imposició de restriccions que la seva llibertat limitin... Ay, pobres companys nostres! Els vestits que duyan els avis eran verament molt bonichs, pero sota de les teles hi vivian muscles y sanch y ánima; hi batejava un cor valerós fins á la temeritat y l'ample pit cavallaresch era una fornal de sagrat foch d'indómita rebeldia; quant una ordre—vingués de qui vingués—no era del seu grat, sabian revoltarshi; quant una autoritat volia imposárloshi una restricció, sabian resistir y fer triomfar son voler per sobre de lo dels poders públichs... Y avuy vosaltres, sos nets, al intentar puerilment ressucitar les seves robes, heu d'eivar respectuosa instancia, y demanar permís al Rector y mendicar mansament una Real Ordre!

Aquest poruch servilisme, fill d'una llastimosa penuria d'ideals, forma contrast massa evident ab la feconditat d'espontánees iniciatives de que están donant galana mostra els estudiants de moltíssimes Universitats extrangeres; com també la vostra aspiració á un distintiu, y per

consequencia, á un aislament social, está en contradicció tristíssima ab les corrents que avuy mouhen vigorosament als estudiants de les nacions avansades. Avuy se tendeix á que la Universitat visqui, s'espandeixi, se converteixi en factor social de primera forsa. Se reclama pera ella la personalitat pera que espontánea y autonómicament pugau florir ses energies. A Inglaterra, á Fransa. á l'Austria, als Estats Units, á Bèlgica, á Noruega, professors y alumnes volen, y poch á poch van lograntho, convertir els centres d'ensenyansa en centres de lo que s'anomena «acció social» de refosma de costums, procurant posar al servey del poble, no sols ses energies intelektuals, sinó ses forses morals y educatives. Brollan Universitats escolars y colonies populars. Per la extensió universitaria 'ls estudiants mateixos se converteixen en mestres, baixant fins als barris obrers y recurrent 'ls camps, donant ensenyanses, lectures y conferencies, portant lo pá del esperit als que n'estan afamats, les aygues pures del saber als miserables que sedejan. La admissió de les llengües vulgars en la instrucció pública ha coloborat á n'aquesta acció revifadora. Tal s'ha fet en les Universitats del Mitjorn de Fransa ab la bella llengua d'Oc. La natura ab aixó ha vensut á la artificialitat; s'han tornat á encendre piadosament les ares del amor patria; y en les escoles ha entrat ab passos triomfals la vida, y la llúm, en onades de sol, ha invadit joyosament les aules rónegues. Y tot, tot tendeix á reunir en feconda abressada els estudiants ab lo poble, la ensenyansa ab la realitat, la Escola ab la vida. Are mateix acaba de publicarse en la vehina república 'l programa de la «Unió federal de Universitats de Fransa»,